

Nederlands: taal met meeste ballast

Proefschrift vergelijkt talen op efficiëntie

Wat betekent *het* in ‘Het sneeuwt’? Eigenlijk niets. Het is overbodig. In het Nederlands zijn er veel meer van zulke overbodige grammaticale elementen. Sterker nog: onze taal scoort op dit gebied het hoogst.

BERTHOLD VAN MARIS

Illustratie: Frank Dam

In onze taal bestaat er een onderscheid tussen *de* en *het*. Wat voegt dat toe aan de betekenis van een zin? Helemaal niets. Het Engels heeft alleen *the*, en dat is net zo duidelijk – en misschien nog wel duidelijker.

Ook kun je in het Engels volstaan met ‘We walk’, maar moet je in het Nederlands het werkwoord de meervoudsuitgang *-en* geven: ‘Wij lopen.’ ‘Wij loop’ zou net zo duidelijk zijn. Die *-en* voegt niks toe, is ‘redundant’, want dankzij *wij* weten we al dat het onderwerp meervoudig is.

De Nederlandse grammatica bevat veel overbodige grammaticale elementen. Taalwetenschapper Sterre Leufkens promoveert deze maand op een proefschrift waarin ze 22 talen, waaronder het Nederlands, vergelijkt op het voorkomen van zulke overbodige grammaticale elementen en regels. Het Nederlands bleek het hoogst te scoren; het heeft de meeste overbodige eigenaardigheden.

Omdat het Nederlands in dit onderzoek de enige Indo-Europese taal was, is niet helemaal duidelijk wat nu de conclusie moet zijn. Is het Nederlands een curieus buitenbeentje met veel onregelmatigheden, of – want dat zou ook kunnen – is de Indo-Europese taalfamilie, waartoe bijna alle Europese talen behoren, het curieuze buitenbeentje dat veel onregelmatigheden toelaat?

Onderzochte talen

Sterre Leufkens vergeleek voor haar proefschrift de volgende talen op het punt van ‘transparantie’:

Bantawa (Nepal), Biniñ Gun-Wok (Australië), Tsjoeektsjisch (Siberië), Nederlands, Egyptisch-Arabisch, Fong(be) (Benin, Tongo), Georgisch, Japans, Huallaga Quechua (Peru), Kayardild (Australië), Kharia (India), Khwarshi (Dagestan), Kolyma Yukaghir (Siberië), Samoaans (Samoa), Sandawe (Tanzania), Sheko (Ethiopië), Sochiapan Chinantec (Mexico), Tamil (Sri Lanka), Teiwa (Indonesië), Tidore (Indonesië), Turks, West-Groenlands.

Dubbelop

Sterre Leufkens: “Het zou zeker interessant zijn om het Nederlands op dit punt te vergelijken met andere Indo-Europese talen, zoals het Duits, het Engels en de Romaanse talen. Maar in mijn onderzoek ging het erom een eerste indruk te krijgen van wat er wereldwijd mogelijk is op dit gebied, en van de grootte van de variatie. Dan is het beter om